

Åklagares yttrande över kostnadsräkningar

Rättslig vägledning 2021:19
Utvecklingscentrum
December, 2021

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Vad som krävs av åklagaren	4
2.1	Det åklagaren ska yttra sig om	4
2.2	Åklagarens yttrande.....	4
3	Avslutningsvis.....	6

1 Inledning

Denna kortfattade rättsliga vägledning syftar till att ge åklagare stöd i arbetet med att yttra sig över kostnadsräkningar.

Ett rättshjälpsbiträde, en offentlig försvarare, ett målsägandebiträde och en särskild företrädare för barn ska i sin kostnadsräkning i skilda poster ta upp den ersättning som begärs för arbete, tidsspillan och utlägg. Om ersättningen inte ska bestämmas enligt taxa ska kostnadsräkningen innehålla en arbetsredogörelse. Denna ska vara så utförlig att ersättningsanspråkets skälighet kan bedömas. Arbetsredogörelsen ska innefatta uppgift om tidsåtgången för varje åtgärd som inte är rutinmässig och om den som begär ersättning åberopar några särskilda omständigheter, såsom att uppdraget varit särskilt svårt eller krävande, ska dessa anges. Av kostnadsräkningen ska även framgå den tid som har lagts ned på uppdraget och när arbetet påbörjades.¹

Om ett rättshjälpsbiträde, en offentlig försvarare, ett målsägandebiträde eller en särskild företrädare för barn i mål om brott som hör under allmänt åtal yrkar ersättning av allmänna medel med 100 000 kr eller mer, ska rätten höra åklagaren om ersättningsanspråket. I mål där åtal inte väckts ska rätten, enligt nya regler som trätt i kraft den 1 december 2021, höra åklagaren redan när ersättningsanspråket uppgår till minst 30 000 kronor.²

Åklagarens yttrande utgör ett gott stöd när domstolen ska bedöma skäligheten av och riktigheten i framställda ersättningsanspråk. Särskilt gäller detta beträffande ersättning som yrkas för arbete som utförts under förundersökningen. Mot bakgrund av omedelbarhetsprincipen och hur brottmålsförfarandet är uppbyggt, har domstolen begränsad insikt i vad som har hänt i målet under förundersökningen.

---

¹ Se 20 § rättshjälpsförordningen (1997:404), 3 § förordningen (1997:408) om målsägandebiträde, 3 § förordningen (1999:998) om särskild företrädare för barn och 3 § förordningen (1997:406) om offentlig försvarare m.m.

² 1 § förordningen (2205:77) om kontroll av vissa ersättningsanspråk m.m.

2 Vad som krävs av åklagaren

2.1 Det åklagaren ska yttra sig om

Åklagaren ska yttra sig över den yrkade ersättningen för arbete, särskilt såvitt avser ersättning för arbete som utförts under förundersökningen. Detta framgår av 1 § förordningen (2005:77) om kontroll av vissa ersättningsanspråk m.m.

Ersättningen kan sättas ned av i huvudsak tre skäl:

1. på grund av att den påstådda arbetsmängden, dvs. den nedlagda tiden, är oriktig,
2. på grund av att den nedlagda tiden inte är skälig i förhållande till uppdragets art och omfattning, eller
3. på grund av att uppdraget utförts mindre skickligt.

Åklagaren har endast en skyldighet att yttra sig i ärenden som har lottats in till Åklagarmyndigheten. Om en polisiär förundersökningsledare fattat beslut om nedläggning av en förundersökning ska den polisiära förundersökningsledaren yttra sig över kostnadsräkningar där ersättningsanspråket uppgår till minst 30 000 kronor.

2.2 Åklagarens yttrande

Reglerna om åklagares skyldighet att yttra sig över kostnadsräkningar har till syfte att göra domstolen uppmärksam på om åklagaren anser att ett anspråk *avsevärt avviker* från dennes uppfattning om omfattningen av och kvaliteten på biträdets arbetsinsats.

Yttrandeskyldigheten innebär inte att åklagaren i detalj måste granska och kommentera varje enskild post i kostnadsräkningen. Åklagaren behöver bara uttala sig om *skäligheten av det totala arvodesanspråket* såvitt avser arbete och någon egen uppfattning om vad som bör utgöra skäligt belopp behöver inte anges.

För att bedöma om ett arvodesanspråk är skäligt bör åklagaren i de flesta fall kunna förlita sig på sina egna erfarenheter av vad som är ett normalt ersättningsanspråk för en viss typ av mål av en viss omfattning. Faktorer som brukar kunna beaktas vid bedömningen av ärendets omfattning är bl.a. om det har varit flera tilltalade eller åtalspunkter avseende olika händelseförlopp, hur allvarlig brottslighet det rör sig om, vad som är erkänt och förnekat, om skadeståndsanspråk har behandlats, om den tilltalade har varit ung, häktad eller haft tolkbehov, hur omfattande förundersökningen har varit, om målet

har internationell anknytning, om försvararen har fått läsa in målet flera gånger på grund av inställda huvudförhandlingar och om frågor om den tilltalades psykiska status har behandlats.

Avsikten är inte att åklagaren ska behöva föra några särskilda minnesanteckningar avseende biträdets arbetsinsatser.

I fall där åklagaren inte har någon uppfattning av omfattningen av biträdets arbete under förundersökningen kan det i vissa fall finnas anledning för åklagaren att genom kontakter med tidigare förundersökningsledare, förhørsledare eller andra bilda sig en uppfattning om biträdets deltagande i olika handläggningsåtgärder under förundersökningen.

3 Avslutningsvis

Både domstolar och andra aktörer har goda erfarenheter av när åklagare yttrar sig över ersättningsanspråk, då åklagarens yttrande över ett ersättningsanspråk är ett gott stöd för domstolens ställningstagande i fråga om skäligheten av ett ersättningsyrkande. Detta gäller särskilt ersättning för arbete som utförs under förundersökningen.

Yttrandeskyldigheten innebär inte att åklagaren behöver detaljgranska och kommentera varje post i en kostnadsräkning utan endast en skälighetsbedömning behöver göras. Åklagaren kan, med stöd av sin erfarenhet av liknande mål, stanna vid att uttala sig kring uppfattningen om yrkat belopp är skäligt eller inte.

Det ska också framhållas att åklagarens yttrande naturligtvis även kan utgöra ett stöd för biträdets ersättningsanspråk i de fall åklagaren anser att yrkandet är skäligt.

ÅKLAGARMYNDIGHETEN